

การลงทุนของไทยในประเทศญี่ปุ่น

1. กฎระเบียบเกี่ยวกับการลงทุนในญี่ปุ่น

1.1 **สัดส่วนหุ้นต่างชาติ** ญี่ปุ่นไม่มีข้อจำกัดสัดส่วนหุ้นต่างชาติในการลงทุนประกอบธุรกิจ ยกเว้น ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ การประมง บริการการดำเนินงาน โทรคมนาคม และการขนส่งโดยเฉพาะ การขนส่งภายในประเทศ

การประกอบธุรกิจในบางสาขาแม้ไม่มีข้อจำกัดต่อต่างชาติ แต่ต้องแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน เช่น การทำการเกษตร ป่าไม้ ประมง เหมืองแร่ อุตสาหกรรมการผลิตบางประเภทเกี่ยวกับ ยา หนึ่งและผลิตภัณฑ์หนึ่ง กาวและเจลาติน ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม เป็นต้น

1.2 ประเภทธุรกิจ โดยทั่วไปบริษัทต่างชาติตั้งธุรกิจ在日本 4 ประเภท คือ

1) Representative office มีขอบเขตดำเนินงานเพื่อ การจัดเตรียม และช่วยเสริมการดำเนินธุรกิจในญี่ปุ่นให้แก่บริษัทแม่จากต่างประเทศ การดำเนินงานของสำนักงานตัวแทนอาจรวมถึง การสำรวจตลาด การรวบรวมข้อมูล การจัดซื้อสินค้า และการดำเนินการเพื่อโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ แต่ไม่อนุญาตให้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการขาย

การจัดตั้งสำนักงานตัวแทนในญี่ปุ่น สามารถจัดตั้งได้โดยไม่ต้องจดทะเบียน ตาม Japan Corporate Law และไม่ต้องแจ้งสำนักงานภาษีอากรเนื่องจากไม่ต้องจ่าย corporate tax ยกเว้นสำนักงานตัวแทนของธุรกิจด้านการเงิน ที่จัดตั้งโดยธนาคารต่างชาติ บริษัทประกันภัย บริษัทหลักทรัพย์ และสถาบันการเงินอื่นๆ ต้องแจ้งต่อหน่วยงานด้านการเงินที่เกี่ยวข้องก่อนการจัดตั้ง

สำนักงานตัวแทนไม่สามารถเปิดบัญชีธนาคาร และเช่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ในนามสำนักงานฯได้ จะต้องกระทำในนามสำนักงานใหญ่ หรือตัวบุคคลที่เป็นผู้แทนในสำนักงานตัวแทนนั้น

2) Branch office สามารถดำเนินธุรกิจได้ตามที่ได้รับมอบหมายจากบริษัทแม่ในต่างประเทศ ไม่มีสถานภาพเป็นบริษัท บริษัทแม่ต้องรับผิดชอบหนี้สิน และเครดิต แต่สามารถเปิดบัญชีธนาคาร และเช่าสำนักงานในนามของ branch office ได้

3) Subsidiary company บริษัทต่างชาติสามารถเลือกที่จะจัดตั้ง Subsidiary company ได้ใน ลักษณะที่เป็น joint-stock corporation (Kabushiki – Kaisha :K.K) ส่วนอีก 2 ลักษณะในทางปฏิบัติมีการจัดตั้งธุรกิจน้อยมาก เนื่องจาก ผู้ถือหุ้นต้องรับผิดชอบหนี้สินอย่างไม่จำกัด คือ limited

liability company (Godo-Kaisha :LLC) และ unlimited partnership (Gomei- Kaisha) และ limited partnership(Goshi Kaisha)

4) Limited liability partnership : LLP ไม่มีสถานะเป็น corporation เป็นเพียง partnerships LLP ไม่ต้องชำระภาษี corporate tax ผู้ถือหุ้นมีหน้าที่ชำระภาษีเงินได้โดยตรง

1.3 เงินทุนขั้นต่ำ และหุ้นส่วน

การจดทะเบียนจัดตั้ง subsidiary company และ LLP อยู่ภายใต้ Japan Corporate Law หรือ Japanese Commercial Code

- ไม่กำหนดเงินทุนขั้นต่ำ แต่นักธุรกิจที่จะได้รับ visa ประเภท Investor/Business Manager ต้องลงทุนไม่น้อยกว่า 5 ล้านเยน (ประมาณ 2 ล้านบาท)
- ไม่กำหนดจำนวนผู้ลงทุนใน subsidiary company อาจจะเป็นเพียง 1 คนหรือมากกว่า
- LLP ต้องมีหุ้นส่วน 2 รายขึ้นไป และอย่างน้อย 1 รายต้องเป็นบุคคลธรรมดาที่มีถิ่นพำนักในญี่ปุ่นมาแล้วเกิน 1 ปี หรือเป็น Japanese corporation
- joint-stock corporation ต้องจัดประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นทุกปี แต่ไม่บังคับว่า LLC และ LLP ต้องจัดประชุมผู้ถือหุ้น

1.4 การถือครองที่ดินของต่างชาติ

ญี่ปุ่นไม่มีข้อจำกัดการถือครองที่ดินของต่างชาติ ทั้งนี้ แม้มีกฎหมายกำกับสิทธิของต่างชาติเกี่ยวกับที่ดินตั้งแต่เกือบร้อยปีที่แล้ว แต่ไม่มีการบังคับใช้อย่างจริงจัง นอกจากนี้ ตามข้อผูกพันในความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ภายใต้องค์การการค้าโลก ญี่ปุ่นไม่มีข้อจำกัดการถือครองที่ดินของต่างชาติที่เข้าไปประกอบธุรกิจบริการในญี่ปุ่น

1.5 กฎระเบียบเกี่ยวกับแรงงาน/บุคลากร

- ค่าจ้างขั้นต่ำ กำหนดตามจังหวัด และอุตสาหกรรม อัตราค่าจ้างขั้นต่ำปีงบประมาณ 2554 (เมษายน 2554- มีนาคม 2555) อยู่ระหว่าง 645-837 เยน/ชั่วโมง
- นายจ้างต้องชำระค่าจ้างให้ลูกจ้างอย่างน้อยเดือนละครั้ง ส่วนใหญ่บริษัทญี่ปุ่นจ่ายเงินเดือนๆ ละครั้ง และจ่ายโบนัสปีละ 2 ครั้ง ในช่วง summer (มิถุนายน) และ winter (ธันวาคม) ทั้งนี้ หลังจากที่เศรษฐกิจญี่ปุ่นซบเซาลงเป็นระยะเวลานานทำให้บริษัทญี่ปุ่นหลายแห่งมีการลดหรือยกเลิกการให้โบนัส

1.6 นโยบายส่งเสริมการลงทุนของญี่ปุ่น

เพื่อส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ในปี 2547 ทางกรญี่ปุ่นได้จัดตั้ง Invest Japan Office ขึ้นในสำนักงานในภูมิภาคของเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรม (METI) เพื่อบริการแก่ผู้ลงทุน โดย การสนับสนุนให้คำปรึกษา บริการข้อมูล และช่วยเหลือในการขอรับใบอนุญาต นอกจากนี้ ได้แปลข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบวิธีการลงทุนในญี่ปุ่น เป็นภาษาอังกฤษ และจัดตั้ง contact point ใน Japan External Trade Organization หรือ JETRO ซึ่งมีสำนักงานในจังหวัดต่างๆ ของญี่ปุ่น และต่างประเทศ รวมทั้งไทย เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการลงทุนในประเทศญี่ปุ่น

มาตรการส่งเสริมการลงทุนของญี่ปุ่น เช่น

- ธุรกิจ SMEs ที่ซื้อเครื่องจักร อุปกรณ์ หรือ ที่ลงทุนในเครื่องจักรที่ประหยัดพลังงาน จะได้รับการอุดหนุน ร้อยละ 30 ของค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร หรือ ลดหย่อนภาษีลง ร้อยละ 7-20 ของภาษีนิติบุคคล
- บริษัทที่ใช้จ่ายเพื่อฝึกอบรมพนักงานมากกว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่ผ่านมา จะได้รับการลดหย่อนภาษี ร้อยละ 25 ของค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น หรือร้อยละ 10 ของภาษีนิติบุคคล
- บริษัทที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยและพัฒนา (R&D) สูงขึ้นกว่าเฉลี่ย 3 ปีที่ผ่านมา มีสิทธิได้รับลดหย่อนภาษี ร้อยละ 20 ของภาษีนิติบุคคล
- บางจังหวัดออกมาตรการจูงใจเพื่อส่งเสริมการลงทุนในท้องถิ่น เช่น
  - จังหวัดโยโกฮามา ให้การอุดหนุนไม่เกิน 100 ล้านเยนต่อปี แก่ธุรกิจที่เช่าสำนักงาน หรือศูนย์ R&D ในย่านธุรกิจที่กำหนด 5 เขต
  - Saitama International Business Support Center (SBSC) ของจังหวัดไซตะมะ อุดหนุนการเช่าสำนักงานในพื้นที่ที่กำหนด แก่บริษัทต่างชาติ ที่มีลูกจ้างประจำอย่างน้อย 1 คน มูลค่าการอุดหนุนไม่เกิน 1 ล้านเยน

นอกจากนี้ รัฐบาลญี่ปุ่นได้วางเป้าหมายที่จะลดภาษีเงินได้นิติบุคคลลงเพื่อดึงดูดการลงทุน แต่เนื่องจากเหตุการณ์ภัยพิบัติแผ่นดินไหว และสึนามิเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2554 ก่อให้เกิดความสูญเสียเป็นอย่างมากในพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ ทำให้รัฐบาลต้องพิจารณาทบทวนนโยบายดังกล่าวอีกครั้ง เนื่องจากจำเป็นต้องใช้เงินทุนจำนวนมากเพื่อการฟื้นฟูพื้นที่ที่ประสบภัย

2. การลงทุนจากต่างประเทศ ในญี่ปุ่น

Inward FDI ของญี่ปุ่นมีมูลค่าน้อยกว่า Outward FDI มาก และน้อยกว่า Inward FDI ของประเทศพัฒนาแล้วอื่นๆ ในปี 2555 Inward FDI ของญี่ปุ่นมีมูลค่า 138,200 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ซึ่งมีมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศติดลบ 140,300 ล้านบาท ประเทศที่เป็นนักลงทุนรายใหญ่ในญี่ปุ่นได้แก่ สหรัฐอเมริกา, เนเธอร์แลนด์, Cayman Is., ฝรั่งเศส, และสิงคโปร์ โดยคิดเป็นสัดส่วน 37.5%, 18%, 8.5%, 7.6% และ 5.3% ของทั้งหมดตามลำดับ สาขาที่ลงทุนส่วนใหญ่อยู่นอกหมวดอุตสาหกรรม เช่น การเงินและการประกันภัย การสื่อสาร ร้านค้า สำหรับในหมวดอุตสาหกรรมสาขาที่มีการลงทุนมากคือ เครื่องจักร และผลิตภัณฑ์เคมี

ตัวอย่างธุรกิจที่บริษัทต่างชาติเข้าไปดำเนินงานในญี่ปุ่น เช่น ค้าปลีกเสื้อผ้าสินค้าแฟชั่น(Hennes & Mauritz, ZARA, Forever 21, Accessorize) ร้านจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ (IKEA) การจัดการเชิงพาณิชย์ (Lasalle Investment management) จำหน่ายหนังสือทาง internet (Amazon) และธุรกิจ Cash & Carry (METRO) เป็นต้น

3. การลงทุนของไทยในญี่ปุ่น

แนวโน้มการลงทุนของไทยในญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ แต่ไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่มีความผันผวน และภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานในญี่ปุ่น Inward FDI จากประเทศไทยในปี 2553 มีมูลค่า 9 ล้านเหรียญสหรัฐ ลดลงจาก 24 ล้านเหรียญสหรัฐในปี 2552 ในขณะที่ Inward FDI Stock จากประเทศไทย ณ สิ้นปี 2552 มีมูลค่าเพียง 79 ล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนไม่ถึง 1 เปอร์เซ็นต์ของ Inward FDI Stock ทั้งหมด แต่ยังคงสูงเป็นอันดับ 3 ของประเทศในอาเซียนโดยต่ำกว่าการลงทุนจากสิงคโปร์และมาเลเซียซึ่งมีมูลค่า 10,632 และ 216 ล้านเหรียญสหรัฐตามลำดับ แต่สูงกว่าการลงทุนจากฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย ที่มีมูลค่า 60 และ 12 ล้านเหรียญสหรัฐตามลำดับ สาขาที่มีการลงทุนจากประเทศไทย เช่น

ผลิตภัณฑ์อาหาร	- Charoen Pokphand Foods Public Company (CPF)
บริการและการท่องเที่ยว	- Property Perfect PLC. เข้าซื้อกิจการสกีรีสอร์ท Kiroro Resort ในฮอกไกโด
ร้านอาหาร	- Coca Holding International Co., Ltd., Jim Thompson the Thai Silk Co., Ltd. (franchise)
สปา	- Thann-Oryza Co., Ltd., Ham Product Co., Ltd., Puri Co., Ltd., Palama-lapa Co., Ltd.
ของเล่นเด็ก	- Plantoy Creations Co., Ltd.
อาหารสัตว์	- Betagro

บริการด้านดาวเทียม - IPSTAR

4. ปัญหาและอุปสรรค

จากการสำรวจของ METI ของญี่ปุ่นในปี 2552 พบว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนของต่างชาติทั่วไปในญี่ปุ่นที่พบได้บ่อยแบ่งเป็นกลุ่มได้ดังนี้ คือ

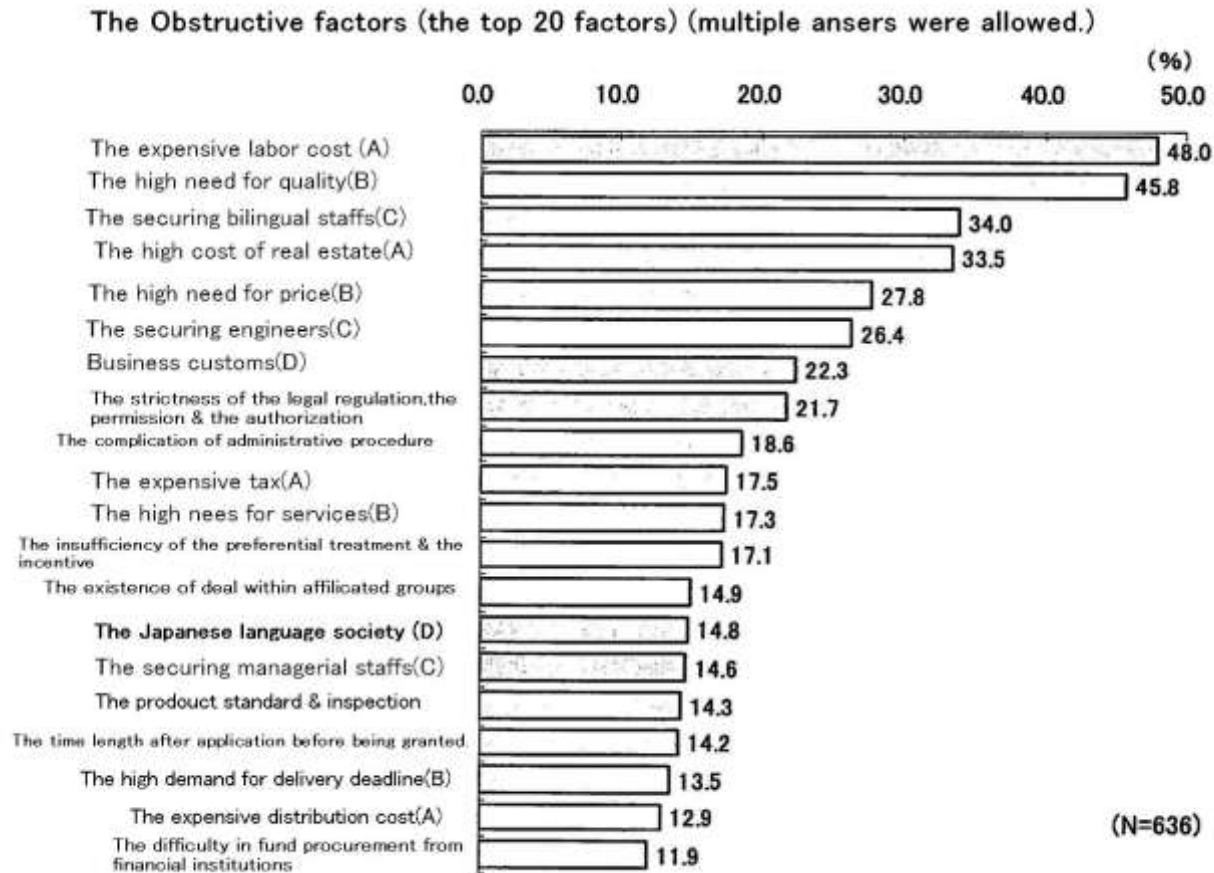
ต้นทุนการทำธุรกิจสูง	ค่าแรง, ค่าเช่าพื้นที่, ภาษี, ค่าขนส่ง
ผู้บริโภคมีมาตรฐานของสินค้าที่ต้องการในระดับที่สูง	คุณภาพสินค้า, ราคา, บริการ, นัดหมายการส่งสินค้า
ความยากลำบากในการหาบุคลากร	บุคลากรที่มีความสามารถในภาษาต่างประเทศ, ช่างเทคนิคและวิศวกร, บุคลากรด้านการบริหารงาน
คุณลักษณะแบบปิดของตลาดญี่ปุ่น	วัฒนธรรมในการค้า, การตกลงซื้อขายสินค้ากันจากบริษัทในเครือเป็นหลัก, ส่งเสริมธุรกิจใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก

(รายละเอียดตามกราฟที่แนบ)

สำหรับปัญหา/อุปสรรคต่อการลงทุนในญี่ปุ่นที่ผู้ประกอบการไทยประสบ ได้แก่

- ต้นทุนสูง โดยเฉพาะค่าจ้างบุคลากร ค่าเช่าสำนักงาน
- การดำเนินงานด้านการตลาด และสร้างแบรนด์ ให้เป็นที่รู้จักในญี่ปุ่นเป็นเรื่องยาก และต้องใช้เงินทุนสูง
- การติดต่อสื่อสารต้องใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก และการทำธุรกิจโดยพนักงานญี่ปุ่นจะได้รับความเชื่อถือจากบริษัทคู่ค้ามากกว่า ขณะที่บุคลากรญี่ปุ่นที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษหาได้ค่อนข้างยาก และบุคลากรไทยมีข้อจำกัดด้านภาษา
- มีข้อจำกัด และความไม่แน่นอนในการขอ visa ของบุคลากรไทย
- มีกฎระเบียบที่ยุ่งยาก ซับซ้อน

*****

- ※ (A)The expensive business Cost (B)The high demand toward products & services of users and consumers
 (C)The difficulty in securing human resources (D) The exclusiveness & specificity of the Japanese market

<http://www.meti.go.jp/press/20090416001/20090416001-3.pdf>

Source: The report about the foreign companies' survey of attitude of foreign direct investment by METI

During from Nov. 2008 to Jan. 2009, METI conducted this questionnaire 2,097 foreign companies in Japan and 636 companies replied.